

Stoffet er henta frå

NINA Forskningsrapport 035

Odd Inge Vistad:

«Den guida turen — forvaltnings-tiltak med turist-appell?»

Ein samanliknande studie av tre turgrupper på Røros, med vekt på den guida turen gjennom Sølendet Naturreservat.»

Den guida turen

Rapporten tek utgangspunkt i forvaltnings- og reiselivsmessige problem og utfordringar knytt til fritidsmessig naturbruk og til allemannsretten.

Den guida turen i naturen er eit verke-middel i naturforvaltninga og er også ofte eit turistprodukt. Måla for dette arbeidet er å vurdere attraksjonskrafta i eit naturbasert turtilbod i høve til eit kulturbasert, og å finne ut kor viktig sjølve guidinga er for turdeltakinga.

Prosjektet kartlegg tre turgrupper på Røros:

1. Dei guida turane gjennom Sølendet Naturreservat.
2. Det uorganiserte besøket til Sølendet Naturreservat.
3. Dei guida byvandringane gjennom Røros Bergstad.

Hovudvekta ligg på tur nr. 1, med dei to neste som samanlikningsgrunnlag.

Guiden

Ein guida tur er ein tur som er formalisert og oftast organisert på førehand, med minst ein person — guiden — som har ansvar for å leie gjennomføringa av turen.

Guiden har ein vegvisarrolle og oftast også ei formidlingsoppgåve for å auke turopplevinga for deltakarane.

Turistar på Røros:

Kulturkvalitetane mest attraktive

Turistane på Røros rekna kulturkvalitetane som dei mest attraktive. Det gjaldt til overmål deltakarane på byvandringa, men også i stor grad dei som besøkte Sølendet.

AV DEI TRE studiegruppene var det Aberrre dei sjølvorganiserte gjestene på Sølendet som i større grad nemnde naturkvalitetar enn kulturkvalitetar.

Avvik Røros-turisten frå turistar flest, eller tilfredsstillar han sine eventuelle naturopplevingslyster andre stader i løpet av ferien? Iallfall står kulturattraksjonane grunnsolid forankra i brukarane sitt indre bilete av Røros som reisemål.

Dette byggjer godt opp om den nasjonale reiselivsstrategien, der Røros er utpeika som særskilt satsingsområde for kulturturisme.

Natur/kultur — kven vel kva?

Gjestene på Sølendet skilde seg på svært mange punkt frå deltakarane på Byvandringa. Skiljekriteria gjekk på tidlegare kjennskap til Røros, sjølve opphaldet (åtfærd) i Røros-regionen, friluftserfaring,

miljøverninteresse og heimstad. Sosio-økonomiske karakteristika var lite eigna til å skilje gruppene.

Gjennomsnittsturisten

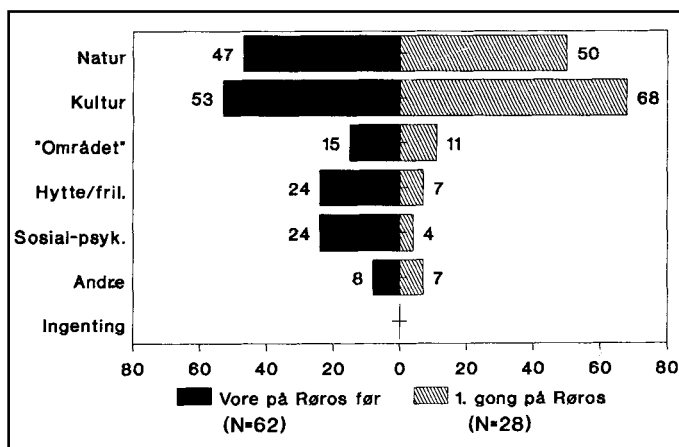
Det generelle biletet av Røros-turismen syner fleire parallellar til deltakinga på byvandringa; det gjeld til dømes opphaldstida på Røros (vel to døgn), det relativt høge utdanningsnivået, reisefølgjet og stort innslag av hotell-, motell- og campingplass-overnattingar.

Kulturaktivitetar vert nytta av nesten alle gjestekategoriene, og det tyder lite kva slag overnatting desse tar inn på eller kor ofte dei ha vore på Røros før. Det er difor nærliggjande å konkludere med at deltakarane på Byvandringa er eit slag gjennomsnitt av Røros-turistane.

Gjennomsnittsturisten

Sølendet-turistane likna mykje på dei turistane som valde seg naturopplevingar på Røros. Det teiknar seg eit mønster som syner at naturbaserte aktivitetar på Røros appellerer til folk med spesielle interesser, til dømes for natur og miljøvern og/eller med spesiell friluftserfaring.

Kva gjer Røros-området attraktivt for dei tilreisande deltakarane på den guida turen på Sølendet?

Guiding ein føresetnad for mange

Om lag ein tredel av deltakarane på dei guida turene på Sølendet kunne ikkje ha tenkt seg denne turen utan guide. Alle desse var førstegongsgjester på Sølendet; guidinga var truleg ein viktig tryggleiksgaranti.

DEI SOM HER er kalla sjøv- eller uorganiserte, viste seg også å følgje ein av dei to merkte og delvis stokklagde stiane gjennom Sølendet; slik sett oppsøkte også dei som gjekk på eiga hand eit tilrettelagt naturprodukt eller eit «organisert system.»

Hadde vore der før

Ein av dei viktigaste skilnadane mellom dei som gjekk med guide på Sølendet og dei som gjekk på eiga hand, var at dobbelt så mange av dei som gjekk på eiga hand hadde vore på Sølendet før.

Det var ikkje nokon skilnad på kor mange gonger desse hadde vore på Sølendet før. Dette tyder på at den første «blikjent-effekten» er viktigare for å gå ein tur på eiga hand enn mengda erfaring frå Sølendet.

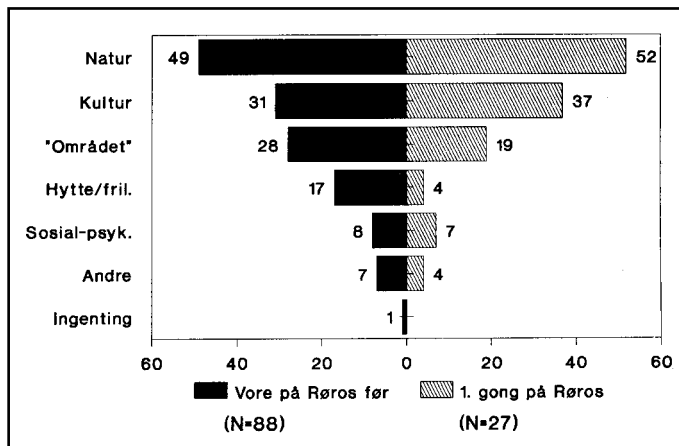
Flest kvinner på guida turer

Dei guida turene på Sølendet hadde overvekt av kvinner (62 prosent), medan dei sjølvorganiserte turene hadde lik kjønnsfordeling.

Dei sjølvorganiserte gjestene hadde ein signifikant høgare alder (snitt på 50 år), samanlikna med dei som vart guida (snitt på 43 år).

Sølendet-gjesten — kven er det?

I grove ordelag kan den guida (gjennomsnitt-) gjesten på Sølendet karakteriserast slik: Ho har vore på Røros før og er her denne gangen bortimot ei veke. Ho har Røros-regionen som viktigaste reisemålet og overnattar på hytta si eller hos venner, eventuelt på campingplass eller i utleiehytte dersom ho ikkje har vore på Røros før.

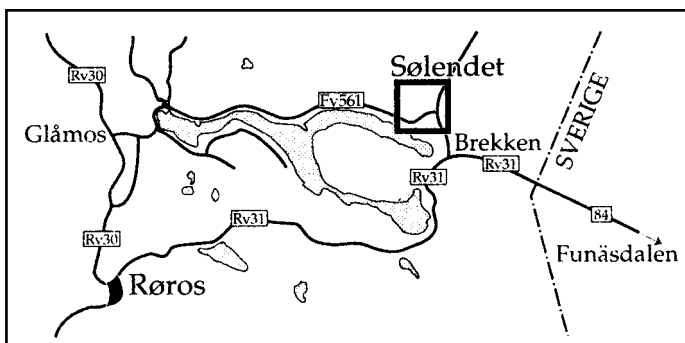
Kva gjer Røros-området attraktivt blant dei tilreisande som gjekk ein eigen tur på Sølendet?

Ho er norsk, mest sannsynleg frå eit av «moderfylka» til Røros-regionen: Sør-Trøndelag eller Hedmark.

Ho nærmar seg 45 år, er høgskuleutdanna, yrkesaktiv på heiltid, medlem i ein miljøvernorganisasjon, og driv med friluftsliv.

Ho har gjerne med seg barna sine på Sølendet.

Sølendet — «Edens hage»

SØLENDET Naturreservat er eit nærmast «klassisk» verne-område. Her er sjeldne naturfaglege kvalitetar, mellom anna rike orkidémyrer, og særprege kulturlandskap (slåttemark), og det er skjøtta i lang tid gjennom rydding, slått og vedlikehald av buer. Sølendet har eit landskapsmessig uttrykk som folk flest truleg vil like: Den opne bjørkeskogen, dei gamle verbitne tømmerbuene og utsynet over Brekken og Aursunden. I tillegg kjem vide slåttinger med eit uvanleg frodig og fargerikt orkidéinnslag. I blømingstida er dette det dominerande synsinntrykket.

Her kjem den paradisiske analogien inn — Sølendet i juli kan gjerne gje ein assosiasjon til Edens hage...

Godt produkt å selje

I den grad ein ønskjer å nå fram til «nye» grupper, dvs. slike som ikkje i utgangspunktet har eit aktivt og interessert forhold til natur, så kan Røros-turistane vere ei interessant målgruppe. Og Sølendet er truleg eit godt «produkt å selje.»

Marknadsføring ikkje nok

Det vart gjort eit forsøk med forsterka marknadsføring av turen på Sølendet, ved hjelp av plakatar.

Dette gav ein viss effekt, men det er truleg vanskeleg å nå fram til nye brukargrupper av typen «gjennomsnittsturisten» på Røros berre ved hjelp av marknadsføring.

Byvandringa

Gjennom heile sommarsesongen (juni-september) vert det arrangert daglege omvisingar/guida turar gjennom Bergstaden. Ruta kan variera noko, men turen startar ved Turistinformasjonen og vert avslutta med orientering i Røroskjerka. Turen tek om lag 1 time og 15 minuttar. Det er ein guide på kvar tur.

BESTILLING: NINA Forskningsrapport 035 kan bestilles fra NINA v/informasjonsjefen. Porto/eksp. kr. 100,-.